JE MAINTIENDRAI.

DE CURAÇAOSCHE COURANT.

Deel XX. VRYDAG den 24sten AUGUSTUS 1832. N. 33.

Gedrukt en Vrydag's morgens uitgegeven ter Drukkery voor Zyne Majesteit den Koning der Nederlanden, door De Weduwe WILLIAM LEE.

Mengelingen.

Reis der Cholera,

VAN JESSORAH IN 1817, TOT PARYS IN 1832.

Zelden hebben ziekten eenige betrekking met de staatkunde; zy zyn het onderwerp voor de stille beoefeningen der geneesheeren, en hunne theorie is eene wetenschap die voor ongewyden ten eenemaal is gesloten. Maar alles heeft zyne uitzonderingen. Wanneer eene epidemie onder eene talryke bevolking den dood zaait, steden en landsdouwen ontvolkt, en trapsgewyze zich over den aardbol uitspreidt, behoort zy langer niet uitsluitenderwyze tot de nasporingen der geleerden. De algemeene oplettendheid, aangespoord door de liefde tot het leven, het eerste aller belangen, legt zich toe op de kennis van haren aard en van haren loop; regeerders en geregeerden houden er zich met gelyke bezorgdheid mede onledig; het is niet langer aan slechts enkele personen voorbehouden, dezen duchtbaren geessel te bestryden; alsdan eigent zich de Regering het regt toe om de algemeene maatregelen te bepalen en voor te schryven, die denzelven kunnen afweren of vernietigen; het staatsbewind en de staatkunde treden tusschen beide.

De Cholera-Morbus is geene nieuwe ziekte; zy heeft door alle tyden henen, en schier op alle plaatsen bestaan; en zelden verstrykt een jaar, zonder dat dezelve aan den geneesheer in zyne praktyk voorkomt. Onder ons is zy slechts eene toevallige kwaal, wel is waar zeer *gevaarlyk en schier altyd doodelyk, maar die nimmer epidemisch of contagieus is. Zelfs ziet men haar niet* by voorkeur zich op deze of gene plaats hechten, en dat karakter aannemen hetwelk de geneeskundigen endemisch noemen. De Europesche Cholera heeft geenerlei verband met eenige byzondere gesteltenis van den dampkring of van den grond; zy erft niet over van persoon tot persoon; het is eene op zich zelve staande ziekte der spysverteering-organen, die in Indie van eenen byzonder voor ontsteking vatbaren aard zyn; eene ziekte, die, als in Hindostan, zich openbaart door overgrooте buikontlastingen, geweldige buikpynen, stuiptrekkende bewegingen, en die met zulk eene snelheid voortgaat, dat haar slechts weinige uren noodig zyn om aan den gezondsten mensch den dood te geven.

In Hindostan heeft de Cholera een gansch byzonder karakter; zy hecht zich daar aan eenen byzonderen toestand der plaatsen en der natuurlyke ligchaamsgesteltenis der inboorlingen. Daar ziet men haar niet, zoo als in Europa, van tyd tot tyd, nu eens op deze dan weder op gene plaats verschynen; zy is daar eene aan het land eigene en zeer gewone ziekte, omdat aldaar alle de eigenschappen tot hare ontwikkeling zich aanwezig bevinden: de vochtigheid vereenigd met brandende hitte, de plotselinge afwisseling van koude tot hitte, de waterachtige ligchaamsgesteltenis der Indianen, de vele stilstaande wateren in de nabyheid der woonverblyven, en eindelyk het hebbelyk gebruik van voedingmiddelen die weinig geschikt zyn om de gezondheid tegen deze werkdadige oorzaken van ziekten in stand te houden; zoo als byv. ryst, groenten, verdikte melk. Onder den invloed dezer aanhoudend werkzame oorzaken heeft de ziekte zich sints geruimen tyd in Indië gevestigd. Ten jare 1817 zag men haar van daar uit, te voorschyn treden. Zy was eene in Indië te huis behoorende kwaal; op het gezegde tydstip, echter, veranderde dit haar karakter, en met schrik zag men haar, onder dien onbeschryfbaren en nog steeds ongekenden invloed der de epidemiën wrochtende atmospheer, van hare wieg uitschieten, en tot op verre afstanden hare verwoestingen uitbreiden, even als eertyds de zwerm der Hunnen, nagenoeg van hetzelfde punt uitgegaan, en even als de Cholera alomme den dood verspreidende, zich over de volkryke gewesten der oude Romeinen-wereld heeft uitgestort.

De geessel, die thans Europa bedreigt, telt van sedert vyftien jaren er zyne aanwezigheid. Jessorah, eene stad op 100 mylen afstands Noord-Westelyk van Calcutta gelegen, was zyn punt van uitgang. Van dezen ontvlammingshaard opkomende, volgt hy van 1817 tot 1832 onderscheidene rigtingen, Zuidelyk, Oostelyk, Westelyk en Noordelyk; altyd dezelfde in zynen aard, en allerwege zynen loop door een afgrysselyk spoor merkteekenende. Vier millioenen Indianen stierven aan deze kwaal binnen vyf jaren tyds; zy geeft den dood aan zes honderd duizend menschen in de ommelanden van Pondichery. Zelden ziet men haar langer dan 24 uren aanhouden; een paar uren zyn haar voldoende, en soms vertoonen zich de stuiptrekkende bewegingen, reeds eenige minuten na hare plotselinge verschyning.

In 1818 te Calcutta uitgebroken, volgt de Cholera den loop der Ganges; van den zeemond dier rivier tot aan haren oorsprong opklimmende, ontvolkt zy Benares en de meeste binnenlandsche steden van Hindostan, terwyl zy in twaalf dagen tyds de helft der manschappen van het leger-korps des Generaals Hastings wegmaait. De troepen van dien Engelschen veldheer ontkomen alleenlyk daardoor aan eene volslagene vernieling, doordien zy met geforceerde marschen een terrein bereiken, hetwelk droog en hoog, en op vyf en twintig uren afstands van het legerkamp is gelegen.

Ten zelfden jare, neemt de Cholera eene andere rig*ting; zy trekt van het Oosten naar het Westen het schier-eiland door, dringt Bombay binnen, bezoekt de* Malbaarsche kust, komt over zee naar Ceylon, hetwelk aan het uiteinde van Hindostan ligt, en gaat voorts de kust van Coromandel langs; in 1819, ziet men haar op de eilanden Mauritius en Bourbon; zy volgt haren loop Zuid- en Oostwaarts in eene aan Europa tegenovergestelde rigting. Van de kust van Coromandel den zeeboezem van Bengalen overspringende, valt zy op het Indisch-Chinesche schier-eiland in, teistert Siam, maait te Bankok veertig duizend menschen weg, en verschynt in April op het eiland Java.

China, Cochin-China en Tonquin ontvangen haar in 1820; zy rigt er eene vreesselyke verwoesting aan. Maar in dit zelfde jaar, begint zy eenen anderen loop te nemen. Van Bombay verplaatst zy zich in Hindostan, Westelyk naar Perzie henen, en trekt zy Noordelyk op Europa aan. Ten jare 1821 worden Arabie en de Perzische zeeboezem door haar bezocht; zestig duizend Cholera-zieken sterven te Mascate; de epidemie velt ontelbare slagtoffers in Perzie neder; zy bereikt de zoomen der Middellandsche zee, openbaart zich in September 1823 te Astrachan, en in 1826 in Siberie; in 1829 is zy te Teheran; in 1830 ziet men haar andermaal in Perzie meer dan immer hare slagen zweepende. Den 1sten July 1830 verschynt zy ten tweedenmale te Astrachan, en van daar, de Wolga langs opgaande, zoo als zy in Indie de Ganges was gevolgd, dringt zy door tot in de binnenste gewesten van Rusland. In drie maanden tyds doorloopt zy drie honderd mylen; de Cholera is den 28sten September te Moskou. Het overige weet men: de Russische legers brengen haar in hunnen nasleep in Polen; zy komt in Gallicie, in Pruissen, te Weenen, te Londen, te Parys.

De loop der Cholera-Morbus gedurende dezen vyftienjarigen togt is met regelmatigheid voortgegaan; zy heeft, als het ware, met gezette pleisterplaatsen hare reis volbragt, in eene rigting van welke de lyn in geographische mylen gemakkelyk te trekken is, nu eens langer dan eene korter halte makende, somwylen van haren loop ter regter of ter linker zyde uitstappende, en op andere tyden plotseling weder te voorschyn tredende op plaatsen, welke zy reeds eenige jaren te voren had bezocht. Met regt heeft men, als eene opmerkingwaardige daadzaak, de neiging aangeduid, welke zy heeft om langs den loop der rivieren, over de door den handel veel bezochte spoorwegen, en door de groote massa's van bevolkingen hare rigting te nemen.

Er is zeer veel overdryving in den schrik, welken deze vreesselyke ziekte by ons verspreidt. Laat ons in de eerste plaats aanmerken dat zy, in hare reis van Bengalen naar het Noordelyk Europa, veel van hare eigenschap tot overbrenging heeft verloren. Haar geweld is nog wel hetzelfde, en nog altyd doodt zy in weinige uren, maar zy valt niet meer een zoo groot aantal menschen aan. Zy maait geene gansche bevolking meer weg; hare slagtoffers worden niet meer by honderd duizenden zoo als in Hindostan ten jare 1818, en op Java in 1822, maar by honderden en zelfs dikwerf in mindere verhouding geteld.

Warschau heeft minder zieken zien bezwyken dan Jassy, Berlyn minder dan Warschau, Weenen minder dan Berlyn en Londen minder dan Weenen. In alle die steden heeft de Cholera zich minder moordend getoond dan eene gewone epidemie van roodvonk, kinderpokken of catharrale koorts.

Welk een verschil tusschen de Cholera zoo als zy zich in 1830 vertoont, en die gruwelyke zwarte pest die in de 14de eeuw Europa ontvolkte? Uit China opgekomen, verspreidde deze zich tot in Ysland en over Groenland, met eene zoodanige moord-woede dat de verbaasde volken aan den zondvloed van bovennatuurlyke werkingen geloofden, en het einde der wereld meenden te zullen *beleven. De gematigde berekeningen begrooten het getal der door die pest weggerukte menschen, op 25* millioen.

Indien de Cholera, in Indie, in Persie, te Siam, op Java zoo vele slagtoffers heeft neêrgeveld, dan is het omdat in die gewesten hare woede door eigenschappen van den dampkring, door de ligchaams gesteltenis der bewoners, en door plaatselyke gelegenheden werd te gemoet gekomen, die niet onder onze luchtstreek aanwezig zyn. Ten aanzien dezer gewigtige omstandigheden is er volstrekt geene gelykenis tusschen Bengalen en Frankryk, zoo min als tusschen de Indianen en de Franschen. Ginds, even als in het noorden van Europa, is men onbekend met de volks-ziekte-leer, met de wetenschap der algemeene gezondheids-bevordering. In Rusland en vooral by de Poolsche Joden gaat het onzindelyke der personen en woningen alle denkbeeld te boven. Daarentegen, hoe vele natuurlyke slagboomen tegen de Cholera, in het Westelyk Europa! Een gematigd klimaat, eene voortreffelyke ligchaamsgesteltenis, eene goede voeding, de volksziekte-leer tot eenen hoogen trap van volkomenheid opgevoerd, en de algemeene gezondheids-bevordering, in theorie zoo wel als in praktyk, tot het voorwerp eener gezette studie gesteld.—*Alg. Handelsblad.*

De *Courrier des Etats Unis* bevat een vergelykend overzigt van de zamenstelling der eerste Kamers van wetgeving in de onderscheiden Amerikaansche Staten van vertegenwoordiging. Het volgende is een extrakt daarvan: In de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, in Brazilie, Chili, Columbia, Haïti, Mexiko en la Plata bestaat de eerste Kamer uit eenen Senaat, die in de Vereenigde Staten en Mexiko 2 leden op elken staat des verbonds telt, dus in Noord-Amerika 48 leden; in Columbia 1 lid op elke provincie, in Brazilie half zoo veel leden als de tweede kamer; in Chili 9, op Haïti 24 en in la Plata 20 a 25 leden. In Brazilie wordt de senaat door den Keizer uit eene hem voorgelegde drievoudige kandidaatslyst; op Haïti door de kamer van vertegenwoordigers uit de kandidaten welke haar door de regering worden voorgeslagen; in la Plata door het bestuur, de kiesvergaderingen, de universiteiten en de geestelykheid; doch in alle overige opgenoemde staten door de kiesvergaderingen benoemd. In de Vereenigde Staten moet een se-

nator 50 jaren oud zyn, in Brazilie en Columbia 40, in Chili, Haïti en la Plata 30 in Mexiko is geen ouderdom bepaald. In Brazilie wordt een eigen vermogen van 80,000 reis inkomsten, in Chili van 60,000 pesos kapitaal, in Columbia van 8,000 piasters kapitaal en in la Plata van 800 piasters kapitaal vereischt, om senaatslid te zyn; in de andere staten is geene vermogen-bepaling vastgesteld. De duur van het bestuur eens senators is in Brazilie levens lang, in la Plata 12 jaren, op Haïti 9, in Columbia 8, in de Vereenigde Staten en in Mexiko 6 jaren en in Chili 1 jaar. In de Vereenigde Staten verkrygen de senateurs eene onbepaalde vergoeding gedurende hunne ambtsbekleeding, in Brazilie dubbel zooveel als de representanten, op Haïti 1600 gourdes, in de andere Staten wordt hun niets toegelegd. In Brazilie, de Vereenigde Staten en la Plata maakt de Senaat tevens het hoogste geregtshof uit; op Haïti brengt dezelve de te beslissen zaken voor het opperste geregtshof, doch in de andere Staten heeft dezelve geene regterlyke magt.— De Vereenigde Staten hebben eene bevolking van 12 millioen, Mexiko van 7,500,000, Brazilie van 5 millioen, Columbia van 2,800,000, Chili van 1,400,000, Haïti van 1 millioen en la Plata van 700,000 inwoners; alleen in Brazilie heeft men eenen titulairen adel, in de andere Staten treft men volstrekt geene aristocracie aan. De volvoerende magt berust in Brazilie by den Keizer, in Mexico by den President, in de Vereenigde Staten by den President gedurende 4 jaren, in Columbia by den President gedurende 8 jaren en op Haïti by eenen voor het leven gekozen President, in Chili by eenen voor 4 jaren gekozen opperbestuurder en in la Plata by een voor 5 jaren benoemden bestuurder. De grondwettelyke oorkonde der Vereenigde Staten dagteekent van het jaar 1789, die van Haïti van 1806, die van Chili van het jaar 1818, die van la Plata van het jaar 1819 die van Brazilie van het jaar 1823, die van Mexiko van het jaar 1824 en die van Columbia van het jaar 1830.

De staatsschuld der Noord-Amerikaansche Unie beloopt op dit oogenblik nog 39,123,191 dollars 69 cts.; hiervan kunnen 18,876,463 dollars 53 cts. naar goedvinden dadelyk door het gouvernement worden afgelost; 5 millioenen 4½ pCts. schuld echter niet dan na 31 December 1831; andere dergelyke 5 millioen, als ook 999,999 dollars 13 cts, 5 pCts. na den 1sten January 1832; 56,824 dollars 78 cts. à 5 pCt. en 2,227,303 dollars 97 cts. à 4½ pCt. na den 31 Decemb. 1832; 2,227,303 dollars 98 cts. dito na 31 Dec. 1833 en 4,735,296 dollars 30 cts. à 5 pCt. na 1 Jan. 1835, zoo dat op dit laatste tydstip de geheele nationale schuld der Vereenigde Staten van Noord-Amerika kan afgedaan zyn.—*Alg. Handelsblad.*

Onder het opschrift: *waar is het westen?* leest men het onderstaande in den *Missouri-Republican*: "Nog slechts weinige jaren geleden waren de bewoners onzer aan den Atlantischen Oceaan gelegen steden gewoon van de stad Missouri te spreken als van het meest afgelegen punt der beschaving, als van eenen ver uitgezetten post in het onmetelyke dal der Mississipi, voorby welken geen redelyk en verstandig scheepsel zich dieper landwaarts zou durven wagen. Welke verandering heeft er sedert niet plaats gehad! Wy beginnen er thans alreeds aan te denken, dat onze stad eerlang het middenpunt, zoo niet de hoofdplaats van deze uitgestrekte unie worden zal. Honderde mylen ten westen van ons is het land bereids opgevuld met inwoners. De industrie is daar in drukke werkzaamheid; er is overvloed aan voorwerpen van weelde en smaak. Er bestaat eene levendige gemeenschap tusschen ons en die afgelegen oorden, gelyk wy dezelve nu eenmaal gewoon zyn te noemen. Het is inderdaad onmogelyk om aan dezen avantuurslust een perk te stellen. Zelfs de vestiging eener kolonie aan den uitloop der Columbia-rivier (aan den stillen Oceaan) wordt thans als iets zoo natuurlyks aangemerkt, dat alreeds onderscheiden personen zich tot zulk eene onderneming hebben doen inschryven. Door de onvermoeide werkzaamheid onzer onversaagde kolonisten schynt voor hen alle woeste ruimte ten westen te verdwynen."

In de stad Bristol (staat Connecticut) welke eene bevolking telt van naauwelyks 2000 zielen, zyn in het afgeloopen jaar 30.000 zak-uurwerken van onderscheiden soort vervaardigd, zoo dat, wanneer men elk derzelven gemiddeld op 8 dollars schat, die kleine stad alleenlyk door de horologiefabryken een jaarlyksch bruto-inkomen verdient van 240,000 dollars. Bristol bevat twee groote factoryen ter vervaardiging van uurwerken, en waardoor 800 menschen onafgebroken werkzaam worden gehouden.

Fransche Staats-Schuld.

	Franken.
Aan 5 pct. renten ingeschreven, ingevolge van wetten vóór 1831 afgekondigd . . .	163,767,204
Idem in te schryven, volgens de wet van 5 Jan. 1831 (3 mill.) een half jaar achterstallen .	1,500,000
Idem van een kapitaal van 120 millioenen, ingeschreven of nog in te schryven, ten gevolge van de wet van 25 Maart 1831, over het crediet van 200 mill. (twee semesters) . .	7,142,858
Nationale leening op een kapitaal van 20 mill. op hetzelfde krediet te imputeren, twee sem.	1,000,000
Op het overblyvend kapitaal van 60 mill. volgens de voorgaande wet (een half jaar).	1,500,000
Op het krediet van 50 mill. by de wet van 18 April 1831, vastgesteld (een half jaar) .	1,250,000
Totaal renten 5 pct. . .	176.160 062
Aan renten 4 1-2 „	1,027,696
„ „ 4 „	3,125.210
„ „ 3 „	35.455,274
Te zamen . . .	215,768,242

Statistiek.

De geheele uitgestrektheid van land in Groot Brittanje, Ierland en de Britsche eilanden, bedraagt 77,394,433 acres, (2 1-2 acres maken een bunder) waarvan slechts 46,522,970 bebouwd, 15,000,000 woest land, en 15,871,463 voor onbruikbaar gehouden wordt.

Uit het *Aperçu Statistique de la France* ontleenen wy de volgende byzonderheden:

Het totaal bedrag der uitgestrektheid van bebouwde belastbare eigendommen in Frankryk is 48,257,168 hectaren, opleverende een jaarlyks inkomen van 1,248,576,335 franken, de onbebouwde en onbelastbare eigendommen hebben eene uitgestrektheid van 3.380,832 hectaren; de bebouwde, belastbare 245,062 hectaren; inkomen 333 775,500; bebouwde onbelastbare 9,000 hectaren; te zamen 51,890,062 hectaren, met een belastbaar inkomen van *1,528,351,335* franken; onder de bebouwde eigendommen, telt men *24,825,778* hectaren bebouwd land, 3,908,000 dito velden, 4.025,000 weiland, 222,700 wyngaarden, 7,585.265; houtgewassen, 4,649,127 gemeenten en heilanden, 1,112,832 hectaren domaniale bosschen, 1,370,000 dito straten, markten, publieke tuinen, wegen enz., 565,000 rivieren, stroomen en kanalen, 317,000 rotsen, gebergten en ysbergen, 6,000 hectaren begraafplaatsen. Frankryk bevat, volgens het voornoemd werk 5,431,000 woonhuizen, 76,000 molens 35,000 werkplaatsen en fabrieken, 14,000 andere gebouwen enz., 7,800 gebouwen tot den godsdienst gewyd.

Het *Gemaelde von Ungarn* levert de volgende resultaten op: 52 graafschappen in Hongaryen, bevatten eene bevolking van 8,181,786 christelyke en 149,145 Joodsche inwoners; behalve drie afgezonderde distrikten, inbegrepende, de adel uitgezonderd, 147,973 zielen. De militaire grenzen van Croatie, houden eene bevolking van 397,477, die van Sclavonia 232,251, en die van het Bannaat 175,044 zielen; totaal 10,286,078 inwoners.—*Atlas.*

Byzonderheden betrekkelyk tot den handel.

901 menschen hebben gedurende het afgeloopen jaar het burger regt te Hamburg verkregen. By de regtbank van koophandel zyn in dat tydvak 117 verklaringen van bankeroeten gedaan, voor een bedrag van 3,647,197 marken.

In het jaar 1831 is te Hamburg het volgende aantal schepen binnen gekomen, als 360 van Londen, 117 van Hull, 55 van Liverpool, 180 van andere Engelsche havens. 120 van Schotland, 28 van Ierland, 30 van Boston, 13 van New-York, 54 van Rusland, 67 van Dantzig, 87 van Amsterdam, 34 van Rotterdam, 26 van Kopenhagen, 77 van Stettin, 56 van Bremen, 51 van Lubeck, 18 van Stokholm, 18 van Bergen, 21 van Havre de Grace, 5 van Duinkerk, 2 van Rouaan, 5 van Nantes, 1 van Boulogne, en 1 van Cherbourg, te zamen 1635 schepen.

Te Bremen zyn in 1831 ingevoerd geworden, 12 millioen ponden koffij, 27 millioen ponden suiker, 24 millioen ponden tabak, 3 1-2 millioen ponden ryst, 1 millioen ponden katoen; 23,400 oxhoofden wyn.

Langs den Ryn hebben de in voeren van koloniale waren, die van het vorige jaar byna een derde in bedrag overtroffen.

De invoer van tarwe in Groot-Brittanje, gedurende het afgeloopen jaar, heeft 8,597,648 quarters uit vreemde landen, en 577,784 quarters uit deszelfs buitenlandsche bezittingen bedragen, waarvan de regten van invoer 248,390 ponden sterling opgeleverd hebben.

Volgens een besluit van de regering van Hayti, is de haven van St. Maro, in het eiland St. Domingo, tot den 1 December 1833 aan den vreemden handel opengesteld.

Er worden jaarlyks 40 scheepsladingen china's appelen, alleen uit Seville afgescheept, iedere lading bedraagt 400 kisten, en ieder kist houdt in 800 stuks, zoo dat het gemiddeld getal 12,800,000 jaarlyks bedraagt, waarvan ongeveer een tiende van een bitter soort zyn; de prys is in gewone jaren, 120 realen per kist, gelyk staande met 4 1-2 stuiver het dozyn.

Het aantal koopvaardyschepen te New-York gedurende het jaar 1831 aangekomen, heeft 1634 bedragen, die 31.739 passagiers hebben aangebragt. Onder de schepen telde men 1204 Amerikaansche, 278 Engelschen, 8 Spaansche, 14 Zweedsche, 6 Hamburger 25 Fransche, 11 Bremer, 2 Haytiaansche, 18 Deensche, 1 Mexikaan, 2 Braziliaansche, 1 Genuesch, 1 Russisch, en 3 Hollandsche schepen.

Bevolking van Groot-Brittannie.

De volkstelling van Groot-Brittannie is dezer dagen op Parlements bevel gedrukt. Uit de zamenvatting van deze akte blykt nopens Engelands bevolking dat hetzelve telde:

In 1801 . .	8,331.434	inwoners.
„ 1811 . .	9,538,827	„
„ 1821 . .	11,261,437	„

Zoodat in dertig jaren tyds de bevolking is vermeerderd met 4,757,904 zielen.

Van Londen was de bevolking:

In 1801 . .	864 845	inwoners.
„ 1811 . .	1.009 546	„
„ 1821 . .	1 225 694	„
„ 1831 . .	1,474.069	„

Engelsche Petitien.

Naar men verneemt heeft de Engelsche kamer van afgevaardigden eenen rolwagen doen vervaardigen, om de ontzaggelyke met 100.000, 110,000, 120,000, ja tot met 200,000 onderteekeningen voorziene perkamentsrollen, betreffende de hervormingswet, naar de expeditietafel van het gemeentenhuis, welker draagkracht eerst is onderzocht geworden, te doen vervoeren. Deze adressen komen met vrachtwagens voor het parlementsgebouw aan, doch de portiers zyn niet in staat, om die massa's naar het binnenste der vergaderzaal dragende te transporteren en zyn dus verpligt dezelven langs den vloer met tien à twaalf man binnen te slepen.

Kerken in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, in het Jaar 1831.

Te zamen 12,000. De meeste daarvan behooren aan de Baptisten en Methodisten, die tegenwoordig de meeste geloofsgenooten tellen, en te zamen 4482 kerken bezitten. De Presbyteranen 1472 kerken; de Congregationisten 1381 kerken; de Episcopaalsche protestanten 922 kerken; de Hollandsche gereformeerden 602 kerken; de Kwakers (*Friends*) 462 vergaderplaatsen; de Universalisten 298 kerken; de Lutherschen 240 kerken; de Unitarissen 127 kerken; de Joden 96 Synagogen; de Calvinitische Baptisten of Doopsgezinden 84 kerken; de Roomsch-Katholyken *niet meer dan* 78 kerken; de Swedenborgianen 73 kerken, en de Hernhutters 56 bedehuizen.

Nieuwe Ontdekkingen.

In het binnenste gedeelte des staats van New-York in Noord-Amerika, naby het

dorp Fredonia, op twee mÿlen afstands van het meer Erie, zÿn aanzienlÿke bronnen van een outvlambaar gas ontdekt, hetwelk bÿ het branden veel licht verspreid. Men heeft reeds begonnen partÿ daar van te trekken, dewÿl men er van in een gazometer verzameld heeft, hetwelk aan meer dan 100 lampen gas verschaft.

Nabÿ het dorp Paipa, op twaalf uren afstand van Tunja, in Columbia, vindt men een aantal minerale bronnen, die uit eene rots, 2,300 metres boven de zeevlakte vloeijen. Het water is van eene warmte van 56 tot 73° centigraden, (omtrent 120 à 150 graden van Fahrenheit). De heer Boussingault heeft daarin 0,0329 deelen van gecrÿstalliseerd zwavelzuur van soda, en 0,0033 deelen zoutzure soda waargenomen; ook een weinig koolzure kalk.

Men heeft in Silesie een nieuw mineraal, gelÿkende aan geele was, ontdekt, hetwelk zamen gesteld is uit selica, magnesia, aluminia en water, de heer Pfaff heeft bewezen, dat het de zoogenaamde zeepsteen is.

De heer Rosa van Berlÿn, heeft in zÿne reis met den heer Humboldt, door Siberië, twee tot hiertoe onbekende mineralen ontdekt, en gevonden dat het twee nieuw specieën van Tellurium waren, deze mineralen komen uit de mÿn van Sarvodinski, het eene bevat 0,6263 deelen zilver en 0,3737 deelen Tellurium, het ander 0,6035 deelen lood, 0,0123 deelen zilver, en 0,3837 deelen Tell.

Nieuwe Uitvindingen.

De heer Passault heeft eene telegraaf portatif, aan welke hÿ den naam van *aerographe* geeft, aan het Fransche ministerie aangeboden, welke men des nachts zoo wel als over dag gebruiken kan; dezelve is op zeer eenvoudige beginselen zamengesteld, en wordt geacht als van grooten dienst te zullen zÿn.

De Generaal Belliard.

Na met ÿver en moed de zaak der Republiek gediend te hebben, die op hare beurt, hem niet in de mindere graden deed verkwÿnen, verbond zich de Generaal Belliard aan de Zegekar van Buonaparte; uit iedere der loopkringen van den grooten man bleef hem iets tot erfenis van hem over, en hÿ wist het zoo wel te beschikken dat hem bÿ den val van het Keizerrÿk geen schilfertje van zÿne epauletten of galons kon ontvallen.

Generaal der kavalerie-divisie in het jaar 1800, Grootkruis van het legioen van eer in 1806, graaf van het keizerrÿk; Commandeur van het ÿzeren kruis en van de keizerlÿke orde der Reunie; Pair van Frankrÿk door Lodewÿk XVIII, den 4den Junÿ 1814; Ridder van de orde van den Heiligen Lodewÿk den 24sten Augustus van hetzelfde jaar; eerste Inspecteur-generaal der kurassiers, onder den keizer; met de armee onder den hertog van Berrÿ, den 15den Maart 1815, als generaal-majoor uitgetrokken, en den 20sten dierzelfde maand de tegen den keizer naar Melun aangevoerde troepen te Parÿs terugbrengende; Pair van Frankrÿk, door den Keizer den 6den Junÿ 1815; Pair van Frankrÿk, ten tweedemale door Lodewÿk XVIII; Pair van Frankrÿk en luitenant-generaal op disponibiliteit onder Karel X; in Belgie plenipotentiaris van Lodewÿk Philippus; waar zoude de Generaal Belliard geeindigd hebben, indien niet dezer dagen in het Brusselsche Park de Dood hem hadde achterhaald?— Dit althans mag den overledene worden nagegeven, dat indien hÿ even vele eeden van getrouwheid gezworen heeft aan de onderscheidene, gedurende veertig jaren zich in Frankrÿk opgevolgd hebbende Regeringen, als deze hem met waardigheden, posten, ambten, bedieningen, eereteekenen, sinecuren, enz. hebben beschonken, welligt niemand zoo veel *gezworen* heeft als de befaamde generaal: niemand kan ook *getrouwer* zÿn geweest dan hÿ.

Vrouwen verkoop.

Er is voortdurend veel gesproken geworden over het regt hetwelk de Engelsche wet den gehuwden mans toekent, om, namelÿk, hunne vrouwen te verkoopen; dit regt bestaat, en daar hetzelve veelal slechts de vorm is van eene, bÿ wederzÿdsch goedvinden bepaalde echtscheiding, verwekt deze verkoop nimmer eenige merkelÿke opschudding in een land, alwaar de echtscheidings-wet ten allen tÿde in werking is. De man verkoopt dikwerf zÿn weêrhelft gaarne voor een prÿsje, en de laatst te Londen ter markt gebragte vrouw heeft niet meer dan 3 shillings gegolden, die weldra in de eerst bÿ gelegene bierkroeg, door kooper, verkooper en verkochte onderling verteerd werden.

Thans echter heeft een gehuwd man te Glasgow zÿnen medeburgeren een schandaal voorgelegd, hetwelk hem meer dan 3 shillings heeft opgebragt. Hÿ heeft met zÿnen vrouwen-verkoop gewacht tot zÿne huisplaag was overleden, en toen het lÿk aan eenen wondheeler verkocht. Daar nu de prÿs van een *subject* (lÿk) krachtens de wetten op de lÿkopgravingen, nooit beneden de 12 guineas is, had de man juist geene zoo slechte speculatie gemaakt. De *Glasgow Courier*, van wien wÿ dit berigt ontleenen, voegt er bÿ, dat deze eerlooze echteman, ziende dat zÿne inhaligheid eene zekere beweging van misnoegen bÿ het publiek verwekte, het verhaal zÿner daad heeft doen drukken, en dat hÿ zelf het in de straten rondvent, met te schreeuwen: "Echt relaas van het verkoopen mÿner doode vrouw — — — voor twee pence; het kost niet meer dan twee pence!" Deze nieuwe speculatie, zegt men, heeft hem reeds niet minder voordeel dan de eerste aangebragt.—*Alg. Handelsblad.*

Dierengevechten te Rome.

Het oude Rome kende geen grooter vermaak, dan de gevechten der gladiateurs, of die der vreeselÿke wilde dieren van Afrika of Azie. Bÿ duizenden bragt men tÿgers, leeuwen, olÿfanten, enz. te Rome aan, om ze in het Coliseum, in den Circus Maximus te doen vechten. Het *nieuwe* Rome wil voor het oude niet onderdoen. Daar nu het nieuwe tot het oude in dezelfde verhouding staat als de aap tot den mensch, als de dwerg tot den reus, zoo had het tot 1830, toen zÿ door den Paus afgeschaft werden, wekelÿks twee dierengevechten, zoo als men het noemt, en waartoe een half dozÿn vermagerde, oude ossen met knuppels in het voormalige, vervallen en thans tot een amphitheater hervormde Mausoleum van Augustus gedreven, en door ettelÿke gemeene kerels — de *Bestiarii!* der Ouden — gekweld werden, tot zÿ eenigermate wild waren geworden; daarop verwÿderden zich de helden, en nu werden eenige doggen binnen het strÿdperk gelaten, die de ossen moedig — aanbasten. Gewoonlÿk werden zÿ door de ossen op de horens genomen en ettelÿke schreden voortgeworpen, waarop zÿ zich huilende wegpakten. Daarmede had het spel een einde. Een enkel schepsel betoonde daarbÿ eenen onbedwingbaren moed: dit was eene stroo-pop, die in het midden der kampplaats al de stoten, welke de ossen haar toebragten, geduldig verdroeg. Met dat al liepen de moderne Romeinen naar deze *Giostre* of dierengevechten in even grooten toevloed, als hunne voorvaderen naar de gevechten van tÿgers en leeuwen.

De Engelsche Reizigers in Italie.

Zeven-achtste gedeelte der reizigers in Italië zÿn Engelschen. Een reiziger en een Engelschman zÿn op vele plaatsen van Italië woorden van gelÿke beteekenis. Zÿ gelÿken naar de trekvogels, die hunnen vasten tÿd van verblÿf houden. "Over eene maand komen de Engelschen!" zeggen de lieden die op den landweg van Rome naar Napels wonen, want schier op eenen en denzelfden dag breken zÿ aldaar op, om naar het oord henen te trekken, waar zÿ hunne vÿf weken uithouden om zich dan weder huiswaarts te spoeden, het moge eene weêrsgesteldheid geweest zÿn zoo het wil. Een deel dezer reizigers begeeft zich naar Italië, om aldaar goedkooper te leven dan te huis, anderen, omdat eene reis derwaarts — mode is. De jongelieden in Oxford en Cambridge gelooven dat eene reis, of *tour* naar Italie, even noodwendig is als een lessengang over de Logica of Jurisprudentie; somwÿlen ligt hier ook blootelÿk ÿdelheid en weelde ten grondslag.

Curaçao den 14den Augustus 1832.

BY dispositie van den HoogEd. Gestr. Heer Directeur dezer kolonie van heden No. 477, is de Secretaris en Ontvanger van het Gemeente Bestuur alhier, Jonkheer I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr. belast met de waarneming van het ambt van Vendumeester op dit eiland.

Ter ordonnantie,
W. PRINCE, Sec.

BEKENDMAKING.

Secretarie van het Gemeente-Bestuur,
den 23sten Augustus 1832.

HET Gemeente-Bestuur dezes Eilands, brengt ter kennis van en gelast by deze aan alle Broodbakkers dat de Brooden voor de volgende week te bakken het gewigt zullen moeten houden van 12½ Oncen voor 15 Centen; terwyl de Fransche Brooden EenOnce minder zullen kunnen wegen, op pœne als by publicatie van den 16den Maart 1824 is bepaald.

Van wege het Gemeente-Bestuur voornoemd,
De Secretaris van hetzelve,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

BEKENDMAKING.

Secretarie van het Gemeente-Bestuur,
den 3den Augustus 1832.

HET Gemeente-Bestuur dezes Eilands, doet by deze aan alle Vleeschhouwers kennis geven, dat de pryzen van Versch Vleesch voor de loopende maand Augustus zyn bepaald als volgt:

Ossen Vleesch op niet hooger dan 30 Centen per pond.

Schapen of Lams Vleesch op niet hooger den 25 Centen per pond.

Kabrieten en Varkens Vleesch en Schilpad op niet hooger dan 20 Centen per pond en gelast hun verder zich daaraan te houden op pœne als by de wet is bepaald.

Van wege het Gemeente-Bestuur,
De Secretaris van hetzelve,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

De Curacaosche Loterij.

DE ondergeteekenden maken aan het Publiek bekend, dat, aangezien er vele Inteekenaren van de Lotery in gebreken zyn gebleven hunne opgegevene nummers te komen afhalen, zy dus verhinderd zyn om op Woensdag den 22sten dezer de Eerste Klasse te spelen; echter verzoeken zy nogmaals de Inteekenaren indachtig te willen zyn op hunne nummers en dezelven hoe eerder hoe liever te komen betalen, ten einde hen in staat te stellen om op Woensdag den 29sten dezer de Eerste Klasse, welke nu opgeschort wordt, te kunnen spelen.

JACOB VAN JEOSUAH NAAR.
MOSES COHEN HENRIQUEZ.

Den 21sten Augustus 1832.

BEKENDMAKING.

DE ondergeteekende biedt zynen dienst aan, aan de genen die Pianos te herstellen of te stemmen hebben; hy verzekert hen dat de aan hem ter herstelling toevertrouwde Pianos, met den meesten spoed en in de beste orde terug zullen geleverd worden.

A. STATIUS MULLER.

Den 17den Augustus 1832.

OVERLEDEN—Op laatstleden Zaturdag den 18den dezer, de WelEdele Gestrenge Heer P. B. VAN DUYN, Tweede Kapitein der Genie alhier, en is op den volgenden dag, des namiddag, met de aan zynen rang verschuldigde eerbewyzen ter aarde besteld.

CURACAO.

Vaartuigen in en uitgeklaard sedert onze laatste.

INGEKLAARD—AUGUSTUS.

20.	bark Dolores, Fernandez,	Coro
21.	—— Drie Gebroeders, Flemming,	Aruba
23.	golet Gysbertha, De Brot,	Bonaire

UITGEKLAARD—AUGUSTUS.

22.	bark Maria del Carmen, Esteves,	
	—— Drie Gebroeders, Flemming,	
23.	—— Dolores, Fernandez,	

Engeland en Oud-Nederland.

(Uit de *Algemeen Handelsblad* van Amsterdam.)

De gansche geschiedenis, hetzy wy die beschouwen in de zamenvatting van den algemeenen loop der wereldgebeurtenissen, hetzy wy haar bepalen tot de byzondere lotwisselingen van enkele Staten, geeft ons de gewisse overtuiging, dat een hoogst-wys en goedertierend Opperwezen het lot van menschen en volken bestiert, uit de geringste kiemen de gewigtigste gebeurtenissen doet ontstaan, de ontzaggelykste staatsgevaarten tot niet doet terugkeeren, door alle eeuwen heen de grootheid en den roem der volken afweegt, de zon des voorspoeds voor dezelven doet op-en ondergaan, verdrukte volken weder oprigt en de trotsche vernedert, de reusachtigste ontwerpen vaak verydelt en tot niet bragt, en dikwerf uit voorbeeldelooze rampen de weldadigste gevolgen doet geboren worden. Zy levert ons menige voorbeelden op, hoe eene magtige natie, tot den hoogsten trap van kracht en luister geklommen, nogtans niet vermogende is eenen kleineren en minder magtigen staat, buiten zynen wil, te verdrukken of te vernietigen, maar dat bestendigheid van volksgeluk meest gevonden wordt by die natie, die, dankbaar voor het genot van verkregen zegeningen, zich er op toeleggen om het heil en den voorspoed der maatschappy zoo veel mogelyk algemeen te bevorderen.

Van deze waarheid zal onze tegenwoordige beschouwing ons welligt op nieuw de overtuiging inprenten.— Wanneer wy toch ons het reuzenbeeld van Engelands tegenwoordige grootheid en magt voor oogen stellen, is het als konde het ons met éénen slag verpletteren; en evenwel heeft het kleine Oud-Nederland reeds sedert zoo vele eeuwen zich tegen hetzelve staande gehouden, en vertoont het zich nog in onze dagen als de fiere leeuw, die voor het aangezigt van het trotsche Albion, moedig zyne manen schudt, en met opgeheven klaauw ten stryde bereid staat indien het onregtvaardiglyk de eer en de welvaart van ons volksbestaan mogt trachten aan te randen, en roekeloos zyne eigene magt en grootheid mogt in de waagschaal stellen, in plaats van door bondgenootschappelyke medewerking tot behoud van eenen regtvaardigen vrede de onderlinge maatschappelyke welvaart en voorspoed te bevorderen, en naauwer de banden toe te halen van de aloude vriendschap tusschen de beide staten, waardoor beider geluk zoo zeer zoude worden vermeerderd en op hechte grondslagen gevestigd.

De Oud-Nederlander was steeds de vriend van alle volken, ook van Engeland, mits dit maar zyne regten niet poogde te vertreden. Het kleine Oud-Nederland heeft geen gering deel tot Engelands voorspoed bygedragen. Het heeft meer dan eenmaal, hetzy als bondgenoot, hetzy in vyandschap, zyne kracht doen gelden, en thans schynt wederom een tydstip daar te zyn om, in de hand eener wyze voorzienigheid, aan de Engelsche natie op nieuw de overtuiging te geven dat deszelfs belang vordert, by het evenwigt van Europa niet met versmading of geringachting, maar met innige belangstelling en deelneming, op Oud-Nederland neer te zien.

Verre zy het van ons, de verbazende magt en grootheid van Engeland niet ten volle te erkennen. Het moet ons veeleer van de hoogste bewondering doordringen, te ontwaren hoe een ryk, in vroegere eeuwen minder magtig dan wy, tot deze reusachtige grootheid is gestegen, en eenen zoo bewonderenswaardigen voorspoed, niet slechts in Europa, maar in alle deelen der wereld, heeft verkregen; een ryk, dat in alle de werelddeelen zyn grondgebied heeft uitgebreid op eene uitgestrektheid van meer dan *honderd duizend* vierkante geografische mylen, met eene bevolking van *honderd en vyftig millioenen* zielen; een ryk, waarin het byzonder eigendom aan roerende en onroerende goederen op meer dan *acht en veertig duizend millioenen* Nederlandsche guldens kan worden begroot; dat in den laatsten roemryken oorlog eene magt heeft vertoond van meer dan *duizend* krygsschepen, waaronder *tweehonderd en vyftig* schepen van linie, en voorzien van niet minder dan *zes en twintig duizend negen honderd* kanonnen, en eene bemanning van *honderd drie en veertig duizend* matroozen; een ryk, hetwelk in *vyf en zestig* oorlogen, welke het in een tydvak van 127 jaren, namelyk van A°. 1688 tot 1815 te voeren had, eene uitgave heeft gedragen van *vier en twintig duizend tweehonderd acht en tachtig millioenen* Nederlandsche gulden, en waarvan alleen de laatste oolog tegen het Fransche keizerschap *dertien duizend negen honderd en acht millioenen* Nederlandsche guldens gekost heeft.

Vestigen wy het oog op deszelfs onmetelyken handel, en op de ontzettende uitbreiding van deszelfs ondernemingen by wyze van vereenigde deelneming in maatschappyen, enkel in een tydvak van tien jaren, namelyk van 1815 tot 1825 opgerigt, wie ziet dan niet met verbazing uit *officieële* opgaven blykende dat het getal van schepen, *allen* in Groot-Brittanje thuis behoorende, en waarvoor Britsche zeebrieven zyn afgegeven, alstoen bedroeg *twintig duizend achthonderd en drie* vaartuigen, metende *twee millioenen driemaal honderd een en twintig duizend negen honderd drie en vyftig* tonnen, en bemand met *honderd negen en veertig duizend zevenhonderd twee en veertig* zeelieden, terwyl het bedrag van kapitaal voor opgerigte maatschappyen in het voorz. tydvak den schat van *vyf duizend millioenen* Nederlandsche guldens ruim heeft te boven gegaan. ' Nemen wy daarby in aanmerking dat de jaarlyksche uitvoer uit Engeland gebragt is geworden tot een bedrag van tusschen de *zeven* en *achthonderd millioenen* Nederl. guldens, waarvan de helft alleen aan produkten van de Katoenfabryken; en eindelyk dat dit reuzengevaarte, ofschoon nog gedrukt door eenen schuldenlast van meer dan *vyftien duizend millioenen* Nederl. guldens, zich evenwel staande houdt, en niet nalaat zyne intressen regelmatig te voldoen, dan zullen wy het wel by deze optelling, waarby nog zoo veel zoude kunnen gevoegd worden, kunnen laten berusten, en deze voor voldoende houden om ons te overtuigen dat waarlyk de grootheid en magt van Groot-Brittanje tot eene hoogte is opgevoerd geworden waarvan geen tweede voorbeeld in de geschiedenis der wereld kan worden aangewezen.

Dan, wy schroomen niet van deze duizelig makende hoogte van aardsche grootheid en magt af te dalen tot het kleine, op de wereldkaart zoo nietige, stipje van Oud-Nederland, ten einde, hoe oppervlakkig ook, in eenige korte trekken, onze vroegere en tegenwoordige betrekkingen met dat wonderland ons voor den geest te stellen.

De Feniciers, die reeds vele jaren vóór Christus geboorte op Sidon en Tyrus eenen aanzienlyken koophandel dreven, hadden die ook tot aan de zuidelyke kusten van Groot-Brittanje uitgebreid. De Britten verkeerden echter ten tyde van Caesar nog in eenen staat van barbaarschheid en ruwe zeden. Zy leefden voornamelyk van de jagt en vee-teelt, en hadden, volgens de beschryvingen die Caesar en Tacitus van hen gegeven hebben, veel overeenkomst met de Americaansche wilden. Zy *tatouëerden* hunne huid met onderscheiden gedaanten van dieren, en beschilderden dezelve met eene blaauwe kleur. Zy bedekten zich met beestenvellen, en woonden in ellendige hutten. Hunne Godsdienst verbood hun gevogelte of visch te eten; zy hadden overigens weinige behoeften, en waren met de geriefelykheden des levens schier geheel onbekend. Hun eenige handel met de Feniciers bestond in eene ruiling van tin en lood, tegen metalen bekers en andere snuisteryen.— Volgens Diodorus werden de kusten van Brittanje, na de reis van den Marseillaaschen Pythias, ook door andere Grieken bezocht, terwyl Caesar verhaalt dat er tusschen de Britten van Kent en de Gallen van den overwal almede eenige handelgemeenschap plaats had.

Naar mate de Britten, onder de Romeinsche heerschappy gekomen, met andere volken meer in aanraking waren, nam ook hunne eigendommelyke woestheid af, en rezen zy in de school der beschaving door het aanleeren van nuttige kunsten; ook vermeerderde hun handel naar evenredigheid van de vermenigvuldigde behoeften welde meerdere beschaving aanbragt. De voornaamste voorwerpen van uitvoer van Brittanje naar de overige gedeelten der Romeinsche heerschappy, waren Tin, Lood, Huiden, Kalk, Kryt, Parelen, Paarden, Ossen, Honden en Slaven. Ten opzigte van deze laatsten, als blyk van de verregaande ruwheid hunner zeden, stippen wy nog aan dat de kooplieden van Bristol een' aanzienlyken menschenhandel dreven. In alle deelen des eilands, kochten zy mannen en vrouwen op, om ze aan buitenlanders als slaven te verkoopen; ja de voorhandene berigten duiden zelfs aan, dat men de gekochte vrouwen bezwangerde met oogmerk om ze daardoor tot hoogeren prys te verkoopen. Het heeft niet aan Engelsche Schryvers ontbroken, die getracht hebben deze barbaarsche gewoonten te ontkennen, doch de beroemde Schryver Anderson bevestigt die niet slechts, maar voegt er nog by dat zelfs omstreeks 1000 jaren na Christus geboorte, in het jaar 979, onder de regering van Ethelrod, de Britten de wreedheid hadden hunne kinderen, even als vee, naar buitenlands te zenden en aldaar te verkoopen (*). Ja, zoude men niet zeggen dat zelfs in onze dagen nog de kenteekenen van die ruwheid bewaard zyn gebleven in de form van kostenlooze echtscheiding by de geringere klassen, waarby de man zich niet ontziet zyne vrouw met een touw om den hals in het openbaar ter markt veil te stellen, en haar tot eenen geringen prys aan den gadingbebbende af te staan.

De talryke Romeinsche krygsbenden, aan de boorden van den Ryn en ten deele op het eiland der Batavieren gelegerd, gaven ons aanleiding tot eene scheepvaart op Engeland. Terwyl de Britten zich zeer op den landbouw hadden toegelegd, haalden wy het koren van daar om in de behoefte der Romeinsche legers te voorzien, hetgeen te meer noodig was, omdat toen nog niet, gelyk in latere tyden, granen uit de noordelyke landen werden aangevoerd. Reeds vroeg hadden onze kooplinden aan den Ryn, byzonder die van Wyk-by-Duurstede en Thiel, eenen aanzienlyken handel op Engeland, die nogtans op het einde der achtste eeuw eenige stremming leed door een geschil tusschen Karel den Grooten en Offa, Koning van Mercie, van zoo ernstigen aard dat het een verbod van handel tusschen de twee ryken ten gevolge had. Dit duurde echter niet lang, en werd opgevolgd door een verdrag van koophandel tusschen de beide Vorsten, waarby van de zyde van Karel den Grooten aan de Engelschen, die in zyn ryk zouden komen handel dryven, bescherming werd verzekerd. Dit verdrag, omstreeks het jaar 792 gesloten, wordt voor het oudste traktaat van koophandel gehouden, dat immer heeft plaats gehad tusschen de Engelschen en de Vorsten, die hier te lande het hoog gebied voerden. (Zie *Wagenaar Vaderl. Historie*, I Deel, bl. 438.) Zoo wordt ook aangenomen dat onze koophandel op Engeland de eerste is geweest dien onze voorouders over zee hebben gedreven, en waardoor de Hollanders werden in staat gesteld om met de Engelsche Koopwaren langs den Ryn, de Maas, de Waal, de Moezel en de Schelde eenen handel te dryven, dien zy verder in de landen, aan de oevers van die rivieren gelegen, uitbreidden. Dit was dan de eerste aanvang van onze belangryke Rynvaart.

By het toenemend verval der Romeinsche heerschappy geraakten de Britten buiten staat om zich tegen den inval der Schotten en Picten te verzetten, en vervielen zy op nieuw tot de woeste barbaarschheid waaruit zy hadden begonnen zich te verheffen. De vereeniging echter der zeven koningryken onder Egbert, bragt, ondanks de vernielende landingen der Deenen, eene nieuwe levendigheid in handel en neringen te weeg, tot dat eindelyk omstreeks het einde der negende eeuw, onder Alfred den Grooten, een geregeld stelsel van handel met de naburige volken begon stand te grypen. Naderhand werd door Athelstan, een kleinzoon van Alfred, eene voor zyne eeuw hoogstmerkwaardige wet ingesteld, volgens welke een koopman, die *drie* buitenlandsche koopvaardytogten voor zyne eigene rekening had gedaan, den rang van *thane* of edelman bekwam; de eerste bekende aanmoediging tot het voeren van buitenlandschen handel, die ook zeker merkelyk tot uitbreiding van denzelven heeft toegebragt.

Opmerkelyk is het, dat gedurende al de verontrustingen en invallen, welke de Engelschen van de Noormannen en anderen te lyden hadden, de handel van onze vroeger bewoners van Oud-Nederland met Engeland steeds op de vreedzaamste wyze en tot voordeel der beide landen voortgezet is geworden. Daaruit ontstond wederkeerige belangstelling; Engeland beschouwde ons als vrienden en bondgenooten, en deed op dien grond by ons aanzoek om ons van alle ondersteuning van deszelfs vyanden te ontheffen [illegible] Eduard III. door eenen brief aan Grave Willem III. dat wy aan zyne vyanden de Franschen en Schotten geene oorlogsvaartuigen zouden verhuren of verkoopen, hetwelk tevens een bewys oplevert dat onze magt zoowel aan krygs-als koopvaardyschepen reeds toen eene aanmerkelyke hoogte moest hebben bereikt. Dit had plaats in de veertiende eeuw, doch reeds in de dertiende voeren wy onder anderen van 's Gravezande, Texel, Goedereede, Schouwe en Walcheren op Engeland, en geschiedde deze vaart van Holland op Engeland en van Engeland op Holland *alleen met Hollandsche schepen*. Onze genegenheid voor Engeland in die vroege tyden is ook daaruit blykende dat wy aan hetzelve steeds gaarne hulp toebragten waar die noodig mogt zyn, zoo als wy dan ook op het einde der veertiende eeuw met bereidwilligheid eene gansche vloot aan Engeland leenden om krygsvolk naar Frankryk over te voeren, gelyk wy ook anderen tegen onregt bystonden, en ook zelfs in de vyftiende eeuw eene vloot ter hulpe zonden aan Erik, Koning van Deenemarken, toen deze in gevaar was van onttroond te worden.

Terwyl de eerste woeste bewoners van Engeland zich, gelyk reeds gezegd, byzonder met de jagt en veeteelt bezig hielden, was gewis voor de eerste de groote uitgestrektheid der destyds nog aanwezige bosschen eene gunstige omstandigheid, en zal dit bedryf tot eenen aanzienlyken ruilhandel gelegenheid hebben gegeven; van meer aanbelang waren nogtans de voordeelen, welke de veeteelt hun moest opleveren, en daaronder was de schapenfokkery inzonderheid strokende met de luchtgesteldheid en den grond. Ook vinden wy dat de *wol* tot de vroegste artikelen van uitvoer heeft behoord, en door de Zeeuwen en Hollanders tot bewerking in de eigene inlandsche fabryken werd afgehaald (†).

(*Het vervolg hierna.*)

(*) *When we read that in the unhappy reign of king Ethelred, and even in that of Canute the Great, there was so barbarous a practice as English people's selling their own children and kindred into foreign parts, with as little concern as they did their cattle, who can forbear lamenting the ignorant and wretched state of such a country, more especially as it at that time professed the Christian religion.* Anderson's Origin of Commerce, Vol 1. p. 99.

(†) Ook haalden wy zilver uit Engeland, van hetwelk Floris V. geld deed munten. Onze toen reeds ontloken Rynhandel bragt te wege dat wy in ruiling voor deze artikelen onderscheidene koopwaren, waaronder ook fabrykgoederen en wynen van Duitschland naar Engeland vervoerden.

Zoo zien wy dan allengs de weldadige betrekkingen ontkiemen en zich ontwikkelen, die tot den huidigen dag zyn tot stand gebleven, en welker voorduring en bevestiging van het hoogste belang is.